

Ministeren

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

13. november 2014

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 11. november 2014 vedr. dimensionering – spm. B-F.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Med venlig hilsen

Ref.-nr. 14/000859-27

Sofie Carsten Nielsen

Samråd (åbent) i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag de 11. november 2014 vedrørende dimensionering – FIV – alm. del – spm. B-F

Spørgsmål B-F:

Efter ønske fra Annette Vilhelmsen (SF) og Rosa Lund (EL) har udvalget stillet følgende spørgsmål:

Samrådsspørgsmål B

Københavns Universitets beregninger viser, at konsekvenserne ved dimensioneringsmodellen er, at der skal lukkes studier, særligt på humaniora. Ministeren bedes redegøre for, hvor mange bachelorpladser der skal nedlægges, og hvor mange uddannelser der vil blive lukket på de forskellige universiteter. Herudover bedes ministeren redegøre for, hvorfor ministeren har én vurdering af konsekvenserne, mens universiteterne har en anden? Endelig ønskes det klargjort, hvad årsagen er til den manglende dialog mellem ministeren og rektorerne?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Samrådsspørgsmål C

Er det kvaliteten af en uddannelse, der er årsag til, at de nyuddannede ikke får beskæftigelse? Dette forhold får man intet svar på i denne beregningsmodel, som bare er matematisk).

Samrådsspørgsmål D

Vil ministeren "tvinge" faglige miljøer sammen fra universitet til universitet, hvis der fx er sprogmiljøer, der er for små?

Samrådsspørgsmål E

Har ministeren lavet en kortlægning af, hvilken effekt en kraftig nedskæring på en række af sprogfagene vil have for sprogundervisningen i gymnasiet?

Samrådsspørgsmål F

Vil en gradvis ophævelse af retskravet - sammenholdt med universiteternes mulighed for at følge deres egen model - ikke løse alle problemer uden noget som helst bureaukrati?

Svar:

Jeg starter med at svare på samrådsspørgsmålene. Helt overordnet er det, vi har oplevet i de seneste år en stor stigning i optaget på de videregående uddannelser, hvilket jeg opfatter, at alle påskønner. Mange flere unge har haft lyst til at tage en videregående uddannelse. Det er jeg personligt rigtig godt tilfreds med.

I både 2013 og 2014 var det samlede optag af nye studerende på de videregående uddannelser omkring 65.000. Det er over 15.000 flere end i 2009. Det er mange og helt overordnet en stor succes.

Men igen, som jeg også sagde i sidste samråd og som jeg tror vi har en grundlæggende politisk uenighed om – for mig er det ikke nok i sig selv at flere og flere får en uddannelse.

Jeg vil gerne have, at når man investerer så mange år og så mange kræfter så skal man kunne bruge det i beskæftigelse på den anden side. Andet mener jeg ikke vi

kan være bekendt. Hverken som samfund eller over for de mange unge, som har brugt år på at dygtiggøre sig.

Det er regeringens mål, at flere skal tage en uddannelse med bedre jobudsigter, og færre skal ende i arbejdsløshed.

Derfor vil vi justere på antallet af studiepladser på de uddannelser, hvor der i længere perioder systematisk og markant har været problemer med overledighed.

De fleste omkring dette bord var enige i det formål, da vi indgik *Aftale om en vækstpakke* i juni 2014.

Vi har efterfølgende præsenteret en konkret dimensioneringsmodel, der fastsætter et loft over optaget på uddannelsesgrupper og uddannelser, hvorfra nyuddannede historisk har haft en systematisk og markant overledighed i forhold til de øvrige nyuddannede fra de videregående uddannelser.

Det er en samlet model, der omfatter alle videregående uddannelser. Både de korte, mellemlange og lange. De kunstneriske uddannelser ikke med, da der er et særskilt udvalgsarbejde på det område.

Målet med det er i de kommende år – og for mange af dem der endnu ikke har valgt men forhåbentligt kommer til at vælge uddannelse i de kommende år – at flytte 4.000 studerende fra uddannelser, hvor de nyuddannede altså har en systematisk og markant overledighed, til uddannelser med gode jobudsigter. Det er noget, der skal ske gradvist i de kommende år.

4.000 studerende svarer til ca. 6 procent af optaget i 2013. Vi regulerer allerede optaget på ca. 30 pct. af pladserne. Det er altså en lille del både i forhold til optag og i forhold til de seneste års meget store vækst på de videregående uddannelser. Så det handler i meget høj grad om at ændre uddannelsesvalget for dem, der endnu ikke har besluttet, hvilken uddannelse de vil tage.

Grundlæggende er det vigtigt for mig, at de videregående uddannelser i højere grad skal have fokus **ikke blot** på sidste eksamen, men **også** på første job. De skal tænke deres uddannelser helt derud hvor de unge mennesker skal have et job.

Og for mig handler dimensionering ikke på nogen måde om, at nogle uddannelser er bedre end andre. Tværtimod. Vi har behov for at bredt favnende og mangefacetteret videregående uddannelsessystem. Dannelse og uddannelse går for mig hånd-i-hånd. Det er der masser af plads til nu, og det vil der også være masser af plads til fremover.

Men når der på nogle områder, hvor der år efter år og helt systematisk er en markant ubalance mellem, hvor mange vi optager, og hvor der måske endda er blevet skruet op en række steder selvom ledigheden også år efter år har været stigende i forhold til efterspørgslen på arbejdsmarkedet, så mener jeg, at jeg har pligt til at tage ansvar og handle.

Det er det, regeringen har gjort.

Samrådsspørgsmål B indeholder flere spørgsmål, som jeg vil gå videre til at besvare nu.

Jeg har siden april vendt dimensionering med rektorerne for de videregående uddannelsesinstitutioner ved en række lejligheder.

Og igen. Der bliver ikke færre med en videregående uddannelse som følge af den øgede brug af dimensionering – men der bliver måske en ændret fordeling af, hvilken uddannelse – det er det, der er målet – de uddannelsessøgende får.

Og der ændres **ikke med denne model** ved retskravet som følge af dimensionering – og der er fuld finansiering til alle optagne inden for modellens rammer.

Det er heller ikke nogen hemmelighed, at især universiteterne og ministeriet ikke har været enige om, hvordan uddannelserne skal dimensioneres.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Men jeg er rigtig godt tilfreds med, at vi efter en lang diskussion nu har fået fastlagt et godt grundlag, en fælles forståelse, for det videre arbejde med at tilpasse uddannelsernes størrelse, så vi netop undgår at uddanne for mange til arbejdsløshed. Vi er også enige om, at nu har vi udgangspunktet og nu kigger vi fremad.

Målet er det samme. Universiteterne går i gang med at reducere optaget på de berørte bachelorstudier fra sommeroptaget næste år.

Til gengæld får de bedre tid til at indfase selve dimensioneringen på kandidatuddannelserne, så det først sker fra 2018 og frem.

Jeg er glad for, at der nu er et fælles grundlag. Der er ingen tvivl om, at bølgerne har gået højt, men dialog har der været, og det var der også før vi fremlagde modellen.

Jeg synes samtidig, at jeg har en rigtig god og konstruktiv dialog med både erhvervsakademierne og professionshøjskolerne. Det er en stor opgave på de enkelte institutioner. Det er der ingen der forklejner, og det tager jeg også ansvar for, der hvor det gør ondt. For det gør det selvfølgelig, når man skal prioritere på en anden måde.

Vi har naturligvis ikke lagt den sunde fornuft på hylden. Er der nogle konkrete utilsigtede konsekvenser, så tager vi hånd om dem, ligesom jeg har sagt lige fra starten. Vi sidder med de enkelte institutioner nu. Men samtidig vil jeg gerne understrege, at som minister har jeg et samlet ansvar for de studerende, alle de videregående uddannelser og balancen i forhold til arbejdsmarkedet. Ikke kun for institutions-specifikke ønsker eller regionale ønsker.

I denne og næste uge er alle de berørte institutioner inviteret til en drøftelse af, hvordan de konkret vil udmønte denne plan på de enkelte institutioner, i forhold til den øgede fleksibilitet som de har fået.

Der har været nævnt rigtigt mange forskellige tal. Jeg hæfter mig ved, at der nu er opnået enighed om de tal, vi har fremlagt.

Jeg kan igen ikke genkende beskrivelsen af en manglende dialog. Den kan tage mange former, men den har fundet sted. Det er klart, at kunne jeg have skabt en bedre debat de seneste par måneder, så ville jeg gerne det. Det kan alle lære noget af. Men jeg forholder mig til, at vi nu har et godt grundlag at arbejde videre med sammen med universiteterne, og jeg er ikke sikker på, vi var kommet hertil uden at have haft en rimelig robust dialog.

I forhold til **samrådsspørgsmål C**, så er jeg overbevist om, at uddannelsernes kvalitet såvel som kapacitet spiller en rolle i forhold til efterspørgslen efter en given uddannelse på arbejdsmarkedet. Det er noget af det, jeg er optaget af at drøfte når Kvalitetsudvalget kommer med sin anden rapport om et par uger.

Men dimensionering er ikke og har på intet tidspunkt været tiltænkt som kvalitets-sikring. Modellen ser på hvordan det går nyuddannede fra alle uddannelser. Hvis de nyuddannede år efter år har meget svært ved at finde arbejde efter uddannelsen – set i forhold til gennemsnittet – så er det det, jeg mener jeg ikke kan undlade at handle på.

Og helt konkret. Vi måler hvor mange nyuddannede, der ikke har et job i det andet år efter uddannelsen er afsluttet. Og vi måler om det er systematisk over 10 år for den enkelte uddannelsesgruppe.

Det ændrer ikke ved, at uddannelserne skal gøre en aktiv indsats for at sikre kvaliteten af deres uddannelser og for at sikre, at uddannelserne er relevante i forhold til arbejdsmarkedet og have dialogen med aftagerne.

Spørgerne bekræfter, at samrådsspørgsmål D blev besvaret i forbindelse med det foregående samråd, og jeg går derfor videre til **samrådsspørgsmål E**.

Svaret er, at der ikke er lavet en kortlægning af, hvilken effekt dimensioneringen vil have for sprogundervisningen i gymnasiet. Og jeg kender af gode grunde ikke den endelige effekt i forhold til sprogundervisningen i gymnasiet, da det ikke er mig, der fordeler pladserne. Det er det, de enkelte institutioner skal gøre og har ret omfattende fleksibilitet til. Men igen, som jeg også sagde før, vi kommer ikke at lægge fornuften på hylden.

Skulle der komme en akut efterspørgsel efter et flercifret antal sproglærere i et bestemt fag, så må vi kigge på det.

Og universiteterne skal naturligvis inddrage arbejdsmarkedets behov i deres fordeling af dimensioneringen på konkrete uddannelser. Det er det, der er deres opgave.

I forhold til **samrådsspørgsmål F**, så er ministeriet og universiteterne helt enige om, at udgangspunktet for dimensioneringen på universiteterne er den fastlagte ramme på knap 2.400 studiepladser på kandidatuddannelserne.

Og vi er også enige om at det på betyder, så der ikke er tvivl om det, at der på bachelorniveau skal ske en afledt reduktion på ca. 3.500 studiepladser over fire år. Det er ca. 880 pladser om året på alle universiteter. Også så er proportionerne i det her på plads.

Jeg har vist fået slået fast, at dimensioneringen ikke påvirker retskravet.

Og jeg kan ikke umiddelbart se, at retskravet skulle spille en rolle i universiteternes ønske om alene at dimensionere på bacheloruddannelserne. Det er der nogen universiteter – ikke alle – der ønskede, men nu er vi enige om denne model.

Tak for ordet.